Geluidbeleid

Deelnota hogere waarden

Gemeente Wassenaar

januari 2009

Geluidbeleid

Deelnota hogere waarden

dossier : A6654-02.001
registratienummer : MD-MK20090045
versie : 1.0

Gemeente Wassenaar

januari 2009

© DHV B.V. Niets uit dit bestek/drukwerk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt d.m.v. drukwerk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van DHV B.V., noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.
Het kwaliteitssysteem van DHV B.V. is gecertificeerd volgens ISO 9001.

INHOUD BLAD

	SAMENVATTING	3
1	HOGERE WAARDE PROCEDURE	4
1.1	Inleiding	4
2	OMSCHRIJVING SITUATIE WASSENAAR	6
3	WETTELIJKE UITGANGSPUNTEN HOGERE WAARDE BELEID	7
3.1	Bevoegd gezag	7
3.2	Procedure	7
3.3	Registratie hogere waarden	9
3.4	Onderzoeksplicht	9
3.5	Motiveringsplicht	11
4	VISIE VAN HET HOGERE WAARDE BELEID	13
4.1	Bestaande situaties	13
4.2	Nieuwe situaties	14
4.3	Cumulatie	14
4.4	Compensatie	14
5	UITVOERING VERZOEK HOGERE WAARDE	16
5.1	Start hogere waarde procedure	16
5.2	Begeleidende informatie verzoek hogere waarde	16
5.3	Eisen bij de verlening van een hogere waarde	16
5.3.1	Aanvullende eisen hogere waarde bestaande bebouwing	16
5.3.2	Aanvullende eisen hoger waarde vervangende nieuwbouw	17
5.3.3	Aanvullende eisen hogere waarde nieuwbouw	17
5.4	Aanvullende eisen in bijzondere gevallen	17
5.5	Beoordeling cumulatie	18
5.6	Toets doelmatigheid	18
5.7	Registratie van hogere waarden	18
5.8	Handhaving van hogere waarden	18
6	COLOFON	19

BIJLAGEN

1	Begrippenlijst
2	Grenswaarden
3	Start Hogere Waardeprocedure
4	Checklist verzoek hogere waarde
5	Schema aanvullende eisen igv wegverkeer

SAMENVATTING

Op 1 januari 2007 is de gewijzigde Wet geluidhinder van kracht geworden. In deze wet zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd, onder meer ten aanzien van de hogere waarde procedure. De bevoegdheden voor het vaststellen van hogere waarden is voor een groot deel gedecentraliseerd naar de gemeente.

Voordeel van de decentralisatie van deze bevoegdheid is dat er beter kan worden aangesloten bij de gemeentelijke omstandigheden én dat er tijdwinst behaald wordt door de gewijzigde procedure.

Deze wetswijziging heeft tot gevolg dat de gemeente als bevoegd gezag zowel verzoeker, beoordelaar én vaststeller van hogere waarden is. Voor de beoordeling én motivering van de verzoeken stelt gemeente Wassenaar een beleid op. Hiermee wordt invulling gegeven aan de verantwoordelijk van burgemeester en wethouder en wordt de rechtszekerheid voor de burger gewaarborgd.

Voor het vaststellen van hogere waarden gaat gemeente Wassenaar uit van behoud van het heersende geluidniveau (conserverende werking). De gemeente is daarbij terughoudend in het verlenen van een hogere waarde. In deze nota zijn de uitgangspunten uitgewerkt voor uitvoering van de onderzoeksplicht en de motivatieplicht, de taken die wettelijke zijn voorgeschreven bij de vaststelling van hogere waarden.
Het is van cruciaal belang dat de geluidsdeskundige van de gemeente in een beginfase van de planvorming betrokken is. Daarbij moet het helder zijn in welke gevallen de gemeente plannen doorgang laat vinden of afwijst.

1 HOGERE WAARDE PROCEDURE

1.1 Inleiding

De procedure hogere waarde is een begrip uit de Wet geluidhinder. Deze procedure wordt bijvoorbeeld gevoerd bij de aanleg van een (spoor)weg, de aanleg van een industrieterrein met 'grote lawaaimakers'[1] of bij de bouw van een woning langs een weg of bij zo'n industrieterrein. De procedure wordt gevoerd indien in zo'n situatie de voorkeursgrenswaarde, bijvoorbeeld 48 dB L_{den} voor wegverkeer bij een woning of andere geluidsgevoelige bestemming zal worden overschreden.
Doel van de procedure is het aantal woningen dat een hoge geluidbelasting ondervindt zoveel mogelijk te beperken. Daarom heeft deze regeling de volgende kenmerken:

- Een hogere waarde is niet ongelimiteerd. Er is altijd een bovengrens. Er is echter niet één vast getal, maar de maximale hoogte hangt ook samen met de specifieke situatie, bijvoorbeeld met de vraag of het om een binnen- of buitenstedelijke situatie of nieuwbouw of vervangende nieuwbouw gaat. Door de combinatie van dergelijke uitgangspunten is sprake van een bandbreedte in de vast te stellen hogere waarden (Zie Bijlage 2);
- Verder zijn aan het toepassen van een hogere waarde altijd voorwaarden verbonden. Zo moet er altijd voor worden gezorgd dat een maximum geluidniveau in de woning niet wordt overschreden. Dit wordt bereikt door het toepassen van (extra) gevelisolatie. Daarnaast bestaan er voorschriften voor woningindeling, een geluidluwe gevel e.d.

Met de wijziging van de Wet geluidhinder per 1 januari 2007 is een aantal zaken gewijzigd die van invloed zijn op de hogere waarde procedure. Naar aanleiding van deze wijzigingen stelt de gemeente Wassenaar een beleid op.

De oude situatie

Voordat wordt ingegaan op de nieuwe situatie, lichten we de situatie vóór 1 januari 2007 kort toe.
Voor 1 januari 2007 was Gedeputeerde Staten der Provincie bevoegd gezag voor het vaststellen van hogere waarden. Om een hogere waarde te kunnen vaststellen, moest aan verschillende randvoorwaarden worden voldaan. Deze randvoorwaarden waren opgenomen in verschillende besluiten zoals het Besluit grenswaarden binnen zones langs wegen. Een randvoorwaarde was bijvoorbeeld:

'voor nog niet geprojecteerde woningen buiten de bebouwde kom, die door de gekozen situering een open plaats tussen aanwezige bebouwing op vullen, kan Gedeputeerde Staten een hogere waarde verlenen'

Het verzoek werd vervolgens beoordeeld aan de hand van een tweetal beoordelingscriteria: een hogere waarde werd alleen toegekend indien bron- of (overdrachts-) maatregelen onvoldoende doeltreffend zouden zijn, of dat maatregelen ernstige bezwaren hadden van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard.
Een hogere waarde werd vastgesteld in de grootheid: etmaalwaarde (L_{etm} in dB(A)).

[1] Bedrijf overeenkomstig artikel 2.4 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer

De nieuwe situatie

De gewijzigde Wet geluidhinder is per 1 januari 2007 van kracht geworden. In deze nieuwe situatie is de bevoegdheid tot het vaststellen van de hogere waarden voor de meeste gevallen gedecentraliseerd naar de gemeenten. De provincie blijft bevoegd als het om een wijziging of aanleg van een rijks- of provinciale weg, hoofdspoorweg of regionaal industrieterrein gaat.
De randvoorwaarden zoals genoemd zijn vervallen, de twee motiveringscriteria voor hogere waarden verzoeken blijven bestaan (zie § 3.5). De aanvrager dient voldoende alternatieven te onderzoeken die beogen om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen (*onderzoeksplicht*) en de noodzaak tot een hogere waarde duidelijk te motiveren (*motiveringsplicht*). In bijlage 4 is een checklist opgenomen met daarin aangegeven welke informatie noodzakelijk is in het verzoek om een hogere waarde.

Naast deze decentralisatie van bevoegdheden wordt tevens de rekenmethodiek voor de geluidsbelasting gewijzigd. Dit laatste heeft tot gevolg dat de grootheid 'etmaalwaarde' –L_{etm} in dB(A)- waarin de hogere waarde voor weg- en railverkeerslawaai werd uitgedrukt, wordt gewijzigd in de grootheid 'Day-Evening-Night Level' –L_{den} in dB-. De geluidbelasting voor industrielawaai blijft echter uitgedrukt worden in de 'etmaalwaarde'.
Deze wijziging is het gevolg van de invoering van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai in de Wet geluidhinder. De L_{den} is een Europese dosismaat én vervangt de L_{etm} voor weg- en railverkeerslawaai. Daarnaast vloeit uit de Europese Richtlijn Omgevingslawaai de plicht voort tot het opstellen van geluidsbelastingkaarten en actieplannen. Deze plicht geldt nu al voor agglomeraties van meer dan 250.000 inwoners. Gemeente Wassenaar maakt deel uit van de agglomeratie Den Haag – Leiden en heeft hiervoor een geluidsbelastingkaart en een actieplan opgesteld.

Lokaal geluidbeleid

Voordeel van de decentralisatie van de bevoegdheid tot vaststellen van hogere waarden is dat er beter kan worden aangesloten bij de gemeentelijke omstandigheden én dat er tijdwinst is door een gewijzigde procedure.

De wetswijziging heeft tot gevolg dat de gemeente als bevoegd gezag zowel verzoeker, beoordelaar én vaststeller van hogere waarden is.

2 OMSCHRIJVING SITUATIE WASSENAAR

De gemeente Wassenaar maakt deel uit van de agglomeratie Den Haag – Leiden, die op grond van de Regeling omgevingslawaai, behorende bij hoofdstuk IX van de Wet geluidhinder, door de minister van VROM is aangewezen. De gemeente heeft in dit kader een strategische geluidskaart vastgesteld, waarmee een duidelijk beeld beschikbaar is van de geluidssituatie in Wassenaar.

Door het centrum van Wassenaar lopen enkele doorgaande gemeentelijke wegen waar door een grote verkeersintensiteit een hoge geluidbelasting op de gevels van woningen wordt veroorzaakt. Deze wegen zijn de Rozenweg, Deijlerweg, Lange Kerkdam, Van Oldebarneveltweg en Van Zuylen van Neyveltstraat.

Daarnaast ligt Wassenaar binnen de geluidscontouren van verschillende wegen waarvan de gemeente geen bronbeheerder is. Aan de zuidoostelijke rand van de stad Wassenaar loopt de A44/N44, rijkswaterstaat is bronbeheerder van deze weg. Aan de zuidwestelijke kant van Wassenaar loopt de N440, in het noorden van de gemeente de N441 en in het westen een klein gedeelte van de N448. Dit zijn drie provinciale wegen, provincie Zuid-Holland is wegbeheerder van deze wegen. Daarnaast loop buiten de zuidoostelijke gemeentegrens een spoorlijn van het traject Leiden Den Haag. ProRail is bronbeheerder van deze spoorlijn.

Ten westen van Wassenaar komen twee stiltegebieden voor. Het stiltegebied Berkhei ten noordoosten van de Wassenaarseslag is permanent van kracht, het stiltegebied Meijendel ten zuidwesten van de Wassenaarseslag alleen op zaterdag en zondag. Aan de kust, precies tussen deze twee stiltegebieden liggen één permanente en 8 seizoensgebonden strandpaviljoenen.
In de nabijheid van Meijendel bevindt zicht het recreatiepark Duinrell.

Gebiedsindeling en normstelling
Naast het HW beleid wordt in de nota ingegaan op de gebiedsindeling van Wassenaar. Deze gebiedsindeling is alleen voor industrielawaai van toepassing. Wassenaar wordt in twee gebieden ingedeeld, het stiltegebied in de duinen van Wassenaar en het overige gebied in Wassenaar.
In het stiltegebied een conserverend geluidbeleid gevoerd. De enige relevante geluidsinvloed in dit gebied komt van Duinrell en de strandpaviljoens. Geluid afkomstig van Duinrell is in een vergunning bepaald en de strandpaviljoens vallen onder het activiteitenbesluit. Hiervoor geldt een L_{etm} van 50 dB(A) met een vaste afstandgrens van 50 m.
Conform de nota Regels voor Ruimte van de Provincie Zuid-Holland d.d. 8 maart 2005 mogen in en nabij stiltegebieden geen nieuwe ontwikkelingen worden toegelaten die het natuurlijk heersende geluidsniveau van 40 dB(A) structureel aantasten.

Voor het overige gebied in Wassenaar geldt voor vergunningplichtige bedrijven een ambitieniveau L_{etm} van 45 dB(A) ter hoogte van de dichtstbijzijnde woning of op een afstandgrens van 50 m. Voor bedrijven die vallen onder het activiteitenbesluit geldt een ambitieniveau van 50 dB(A) ter hoogte van de dichtstbijzijnde woning of op een afstandgrens van 50 m.

3 WETTELIJKE UITGANGSPUNTEN HOGERE WAARDE BELEID

De Wet geluidhinder schrijft voor om alternatieven te onderzoeken die beogen om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen (*onderzoeksplicht*) en tevens om de noodzaak tot een hogere waarde te motiveren (*motiveringsplicht*). De onderzoeksplicht heeft als doel om vast te stellen welke maatregelen noodzakelijk zijn om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen. Als een hogere waarde wordt vastgesteld betekent dit, dat (een deel van) de maatregelen niet kan worden uitgevoerd. Deze beslissing om maatregelen niet uit te voeren moet gemotiveerd worden. De motivering moet minimaal aan een tweetal beoordelingscriteria uit de Wet geluidhinder voldoen. Deze criteria worden toegelicht in § 3.5.
De Wet geluidhinder geeft keuzevrijheid aan de vaststeller -de gemeente- van hogere waarden.

In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de bevoegdheden van het college van burgemeester en wethouders om een hogere waarde vast te stellen, de procedurewijziging en de registratie van vastgestelde hogere waarden. Vervolgens wordt ingegaan op de onderzoeksplicht en de motiveringsplicht. In § 3.4 en § 3.5. wordt ingegaan op de invulling van de onderzoeks- en motiveringsplicht horend bij het beoordelen en vaststellen van hogere waarden.

3.1 Bevoegd gezag

Het college van burgemeester en wethouders is in de meeste gevallen bevoegd om hogere waarden vast te stellen. In een aantal gevallen zal de bevoegdheid hiervoor bij Gedeputeerde Staten van de Provincie blijven. In de onderstaande tabel is aangegeven in welke gevallen welk orgaan bevoegd gezag is.

Ontwikkeling	Omschrijving geluidbron	Bevoegd gezag
Aanleg nieuwe of wijziging bestaande (spoor)weg of industrieterrein	Rijksweg	GS
	Hoofdspoorweg	GS
	Provinciale weg	GS
	Industrieterrein van regionaal belang[2]	GS
	Gemeentelijke weg	B&W
	Gemeentelijke spoorweg (o.a. sneltram)	B&W
	Industrieterrein	B&W
Woningbouw in de zone	Rijksweg, provinciale of gemeentelijke weg	B&W
	(Hoofd)spoorweg	B&W
	Industrieterrein (ook van regionaal belang)	B&W

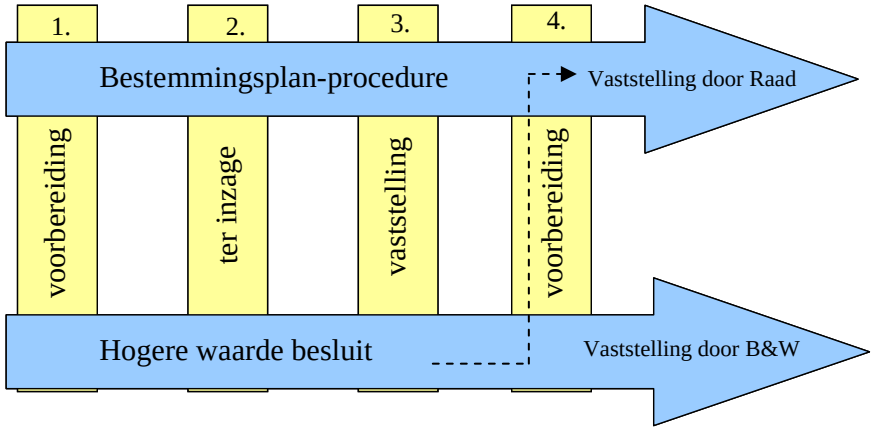
Als de aanleg van een nieuwe of de wijziging van een bestaande gemeentelijk (spoor)weg of industrieterrein gevolgen heeft voor woningen gelegen in de naburige gemeente, is de gemeente waarin de ontwikkeling plaatsvindt bevoegd om een hogere waarde vast te stellen. Dit dient in goed overleg te gebeuren met de gemeente waarin de woningen zijn gelegen.

3.2 Procedure

Bij de wijziging van de Wet geluidhinder is de procedure voor het vaststellen van hogere waarden gewijzigd.

[2] Een industrieterrein van regionaal belang is als zodanig aangewezen in de provinciale milieuverordening

Het vaststellen van een hogere waarde is gekoppeld aan een bestemmingsplanprocedure, bijvoorbeeld het herzien, wijzigingen of opstellen van een bestemmingsplan. In de onderstaande figuur is schematisch weergegeven op welke punten beide procedures zijn gekoppeld.

Toelichting bij figuur

1. Voorbereiding (voor)ontwerp of wijziging bestemmingsplan én hogere waarde-besluit door akoestisch onderzoek naar geluidbelasting én toetsing aan het beleid.
2. Ter inzage legging (voor)ontwerp of wijziging bestemmingsplan hogere waarde-besluit overeenkomstig afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht.
3. Vaststelling (voor)ontwerp of wijziging bestemmingsplan én hogere waarde-besluit.
4. Voorbereiding definitief-bestemmingsplan, indien deze afwijkt van het (voor)ontwerp-bestemmingsplan dient het vastgestelde hogere waarde-besluit in acht te worden genomen. Als de afwijking tussen het ontwerp- en het definitieve bestemmingsplan van invloed is op de hogere waarden dient de Raad haar besluit omtrent het bestemmingsplan aan te houden totdat het college van B&W een nieuw hogere waarde-besluit hebben genomen.

Tevens heeft het college van burgemeester en wethouders de plicht om bij de voorbereiding van de vaststelling of herziening van het bestemmingsplan een akoestisch onderzoek in te stellen naar de geluidsbelasting op de gevel van geluidgevoelige bestemmingen gelegen in zones. Deze plicht volgt uit artikel 77 van de Wet geluidhinder. Dit heeft niet tot doel om voor alle geluidsgevoelige bestemmingen een hogere waarde vast te stellen, maar om inzicht te verschaffen in de verhouding tussen een ‘goede ruimtelijke ordening’ en de geluidkwaliteit in een (woon)gebied. Dit laatste volgt uit artikel 76, lid 3; daarin is opgenomen dat het college van burgemeester en wethouders bij vaststelling of herziening van een bestemmingsplan de hogere waarden in acht moet nemen met uitzondering van reeds bestaande situaties.

Als in een ontwerp-bestemmingsplan gebieden worden gereserveerd voor woningbouw maar de precieze locatie van de woonblokken nog niet bekend is, wordt een hogere waarde-besluit genomen over de ligging van (meerdere) geluidbelastingscontour(en) én maximaal aantal geluidgevoelige bestemmingen. Bij de verdere uitwerking van de bouwplannen moeten de verleende hogere waarden in acht worden genomen.

Bij de behandeling van de bouwvergunningaanvraag wordt getoetst of wordt voldaan aan het besluit hogere grenswaarde .

3.3 Registratie hogere waarden

Met de wetswijziging is besloten om de hogere waarden te registreren bij het Kadaster. Indien er gedetailleerde plannen bekend zijn met straatnaam en huisnummer waarvoor een hogere waarde is vastgesteld dan dient deze hogere waarde zo snel als mogelijk ingeschreven te worden bij het Kadaster.
Bij de vaststelling van een globaal bestemmingsplan zijn de straatnamen en de huisnummers vaak nog niet bekend en zullen de hogere waarden zijn vastgesteld op bepaalde locaties in het plangebied. In dat geval is het nog niet mogelijk om ze te laten inschrijven bij het Kadaster. Inschrijving is in een dergelijk geval pas mogelijk als de bouwvergunning is verleend.

Bij de definitieve uitwerking van het bouwplan maar vóór de verlening van de bouwvergunning moeten de hogere waarden per kavel worden geregistreerd bij het kadaster. Daarbij moeten de hogere waarde per woning overeenkomen met de uitgangspunten van het hogere waarde-besluit. Tevens is het van belang dat dit gebeurt voor verlening van de bouwvergunning omdat, overeenkomstig het bouwbesluit, duidelijk moet zijn dat geluidwering van de gevel voldoende is om een bepaald binnenniveau te bereiken.

In de praktijk kan er veel tijd verlopen zijn tussen het vaststellen van hogere waarden en het registreren van hogere waarden.

3.4 Onderzoeksplicht

De onderzoeksplicht houdt in dat de gemeente ervoor verantwoordelijk is dat alternatieven zijn onderzocht om aan de voorkeursgrenswaarde te kunnen voldoen. Alternatieven zijn bijvoorbeeld: verlaging van de maximum snelheid, het toepassen van een ‘stil’ wegdek of het plaatsen van schermen.
In de Wet geluidhinder is er een voorkeursvolgorde voor het type maatregelen, namelijk:

1. bronmaatregelen;
2. maatregelen die de overdracht van geluid beperken;
3. maatregelen bij de ontvanger.

In de Wet geluidhinder is vastgelegd dat er altijd onderzocht moet worden, welke maatregelen nodig zijn om de voorkeursgrenswaarde te bereiken. Daarbij gaat het om maatregelen aan de bron of in de sfeer van de overdracht van geluid.

Algemeen

Met een goede ruimtelijke ordening kan een goede geluidkwaliteit worden bereikt. Dit wil zeggen dat indien voldoende rekening wordt gehouden met de overdracht tussen geluidbron en ontvanger, geluidknelpunten kunnen worden voorkomen. Aangezien ruimte schaars is en we ook te maken hebben met bestaande situaties, kan de oplossing niet altijd in de ruimtelijke ordening worden gevonden.

Bij het nemen van maatregelen ter beperking van de geluidhinder legt de Wet geluidhinder prioriteit bij maatregelen aan de bron, zoals toepassing van stille wegdekken. Als daarmee onvoldoende effect wordt bereikt, komen maatregelen in de overdrachtssfeer (wallen of schermen) in aanmerking. Als laatste worden maatregelen bij de ontvanger (bijvoorbeeld gevelisolatie) overwogen. In dat laatste geval moet er

een hogere waarde procedure gevoerd worden. De achtergrondgedachte van deze volgorde is een zo klein mogelijk gebied aan een hoog geluidniveau bloot te stellen. De aandacht voor dit leidende principe is een wezenlijk element van de Wet geluidhinder.

De geluidemissie van autoverkeer en spoorverkeer is een zaak die niet of slechts zeer beperkt door een gemeente kan worden beïnvloed; hiervoor is het rijk verantwoordelijk. Het rijk bepaalt de eisen voor de typekeuring en is daarin op zijn beurt weer afhankelijk van de afspraken op Europees niveau. Er zijn echter zes zaken die ook tot maatregelen aan de geluidbron behoren en waarop een gemeente invloed heeft[3]. Dat zijn:

- de tracékeuze (bijv. een rondweg);
- de verkeersintensiteit (bijv. meer nadruk op fietsen, wandelen en OV) en verkeerscirculatieplannen;
- de maximumsnelheid;
- de samenstelling van het verkeer (het percentage vrachtwagens bepaalt mede de geluidproductie);
- de uitvoering van het wegdek;
- een milieuzonering instellen (bijv. beperken zwaar vrachtverkeer in een zone).

Nadat eenmaal de optimale afwikkeling van het verkeer is bepaald, blijft als laatste variabele de uitvoering van het wegdek over. Met een uitgekiende samenstelling van het wegdek - denk bijvoorbeeld aan stille dunne deklagen - kan een wezenlijke reductie worden bereikt. Vermelden dat Wassenaar dit heeft opgenomen in hun actieplan geluid?

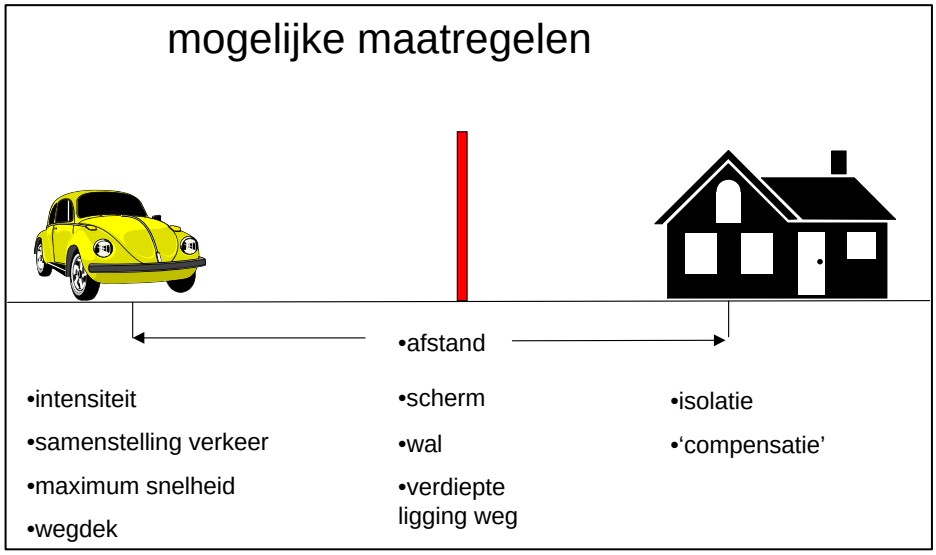
Sommige van de beschreven maatregelen hebben naast een effect op de geluidproductie ook een effect op de luchtkwaliteit.

Maatregelen in de overdracht (schermen of wallen) hebben als voordeel dat de buitenruimte van woningen in de omgeving van de weg zoveel mogelijk wordt ontzien. Een evident probleem van deze voorzieningen is de inpasbaarheid; vooral in een stedelijke omgeving waar de ruimte beperkt is, is het vaak niet mogelijk een scherm in te passen.

Ook indien wel ruimte is voor afscherming, kan een scherm of een wal een visuele blokkade opwerpen. Een visueel aantrekkelijk ontwerp met een goede inpasbaarheid in de omgeving kan deze blokkade wegnemen. In sommige gevallen kan een verdiepte ligging van de weg uitkomst bieden.

Maatregelen bij de ontvanger - gevelisolatie - zorgen ervoor dat in ieder geval in de woning een goed woonklimaat is gewaarborgd. Speciale geluidisolerende beglazing en een goede afdichting worden het meest toegepast om de gevelisolatie te verbeteren. Uitgangspunt voor voldoende geluidwering is de veronderstelling dat de ramen gesloten worden gehouden. Ventilatie wordt bereikt met suskasten (geluidwerende ventilatievoorzieningen) nabij de ramen. Wil de bewoner een raam openzetten, dan heeft dit uiteraard tot gevolg dat geluid de woning binnendringt. Dit is een minpunt van een dergelijke oplossing. In onderstaande figuur is het principe nog eens aangegeven.

[3] Het gaat daarbij om de gemeentelijke wegen. Ten aanzien van provinciale en rijkswegen is de invloed van de gemeente beperkter.

Zoals gezegd, stamt het voorgaande principe rechtstreeks uit de Wet geluidhinder en is dus niet nieuw. In de dagelijkse praktijk werd de nadruk echter al te zeer gelegd op de maatregelen bij de ontvanger, zonder dat goed onderzocht werd of bronmaatregelen of overdrachtsmaatregelen mogelijk waren.

3.5 Motiveringsplicht

De gemeente dient, nadat de alternatieven zijn onderzocht om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen, te motiveren waarom er een noodzaak is om toch een hogere waarde vast te stellen.
In de Wet geluidhinder is een tweetal criteria opgenomen. Deze criteria vormen een beoordelingskader voor mogelijk te treffen maatregelen om de geluidsbelasting te reduceren: de maatregelen zijn onvoldoende doeltreffend of stuiten op overwegende bezwaren van onder andere financiële aard.
Deze criteria kunnen op verschillende wijze worden ingevuld.

Criteria

In de Wet geluidhinder zijn criteria opgenomen voor het vaststellen van een hogere waarde[4]. Het vaststellen van een hogere waarde kan alleen als:

1. (bron- of overdrachts)maatregelen onvoldoende doeltreffend zijn,
2. maatregelen ernstige bezwaren hebben van:
   stedenbouwkundige;
   verkeerskundige;
   vervoerskundige;
   landschappelijke;
   of financiële aard.

[4] De criteria zijn opgenomen in artikel 110a, lid 5 van de Wet geluidhinder

Tevens dient, indien een geluidgevoelige bestemming gelegen is in meerdere zones van (verschillende) geluidbronnen, de gecumuleerde geluidbelasting naar oordeel van het college van burgemeester en wethouders niet te leiden tot een onaanvaardbare geluidbelasting.[5]

Indien een hogere waarde wordt vastgesteld geldt er een eis met betrekking tot geluidbelasting binnen de woning. De geluidwering van de woning dient zodanig te zijn dat het geluidniveau binnen niet meer bedraagt dan 33 dB (L_{den}) voor weg- en railverkeerslawaai en 35 dB(A) (L_{etm}) voor industrielawaai.

[5] Dit volgt uit artikel 110a, zesde lid van de Wet geluidhinder. In bijlage I, hoofdstuk 2, van het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006 is de rekenmethode cumulatieve geluidbelasting opgenomen.

4 VISIE VAN HET HOGERE WAARDE BELEID

Voor het vaststellen van hogere waarden gaat gemeente Wassenaar uit van behoud van het heersende geluidniveau (conserverende werking). De gemeente is daarbij terughoudend in het verlenen van een hogere waarde.

Bij nieuwe situaties, bijvoorbeeld grotere nieuwbouw- of herontwikkelingslocaties, kan in een vroeg stadium rekening gehouden worden met geluid, bijvoorbeeld door creatieve ruimtelijke inpassing van bestemming en bijvoorbeeld het gebruik van afschermende bebouwing. De geluidbelasting op een gevoelige bestemming kan op die wijze worden meegenomen in een brede stedenbouwkundige afweging.

Voor bestaande situaties is conservering van de bestaande geluidsbelasting gewenst. De stad en milieubenadering is in dit geval een goede methode om met een open planproces in een vroeg stadium zoveel mogelijk betrokken partijen bijeen te krijgen. Bewoners, bedrijven en organisaties kunnen vroegtijdig meedenken, meepraten en meebeslissen over nieuwe bouwplannen. Dit leidt doorgaans tot meer creatieve oplossingen en breed geaccepteerde plannen

Bij het verlenen van een hogere waarde dienen maatregelen te worden getroffen aan de woning om te kunnen voldoen aan een binnenniveau van 33 dB L_{den} voor weg- en railverkeerslawaai en 35 dB(A) etmaalwaarde voor industrielawaai.

In het beleid wordt een aantal aspecten beschouwd bij de afweging om te komen tot een hogere waarde. Deze afweging vormt de basis van de motivatie voor de noodzaak van een hogere waarde.
Deze aspecten zijn:

1. de heersende geluidsbelasting;
2. het toetsingskader om af te wijken van de heersende geluidsbelasting;
3. cumulatie en compensatie.

In de onderstaande paragrafen wordt ingegaan op de verschillende aspecten van de afweging.

4.1 Bestaande situaties

De gemeente wil bij kleinere projecten[6] de vaststelling van de hogere waarden aansluiten bij het heersende geluidniveau in het desbetreffende gebied, tot een maximum van 63 dB. Een vast te stellen hogere waarde zal dus passen in de bestaande geluidbelasting binnen dit gebied. Het heersende geluidniveau wordt bepaald door de activiteiten in een gebied.
Door te bouwen in of achter de geldende gevelrooilijn die het hoogst belast wordt, wordt meestal gegarandeerd dat de geluidbelasting niet hoger is dan de heersende geluidbelasting bij de woningen ter plaatse.

Bij de grotere uitleglocaties, bijvoorbeeld de aanleg van een woonwijk is er nog geen sprake van een heersende geluidsbelasting en moet gestreefd worden naar de voorkeursgrenswaarde bij woningen.

[6] Dit zijn doorgaans projecten op inbreidingslocaties en projecten met vervangende nieuwbouw waar het stratenpatroon al grotendeels vastligt. Als richtlijn kan een aantal van 50 woningen worden aangehouden.

4.2 Nieuwe situaties

De gemeente hanteert voor nieuw te ontwikkelen situaties een toetsingskader dat aansluit bij het voorkeursprincipe voor geluidreducerende maatregelen uit de Wet geluidhinder, namelijk: bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen en maatregelen bij de ontvanger. Dit principe is vermeld in § 3.4.

In de kosten van (bron)maatregelen dient rekening gehouden te worden met de totale kosten van de maatregel, te weten de kosten van de aanleg en de onderhoudskosten. Geluidsreducerende wegen hebben hogere aanlegkosten en een kortere levensverwachting en dienen eerder vervangen te worden. Als een wegdek van dicht asfalt beton of steen mastiek asfalt aan vervanging toe is, dan zijn de kosten voor de maatregel beperkt.

4.3 Cumulatie

Het college van burgemeester en wethouders zijn verplicht om te oordelen over de gecumuleerde geluidbelasting, indien een woning is gelegen in de zone van meerdere geluidbronnen, alvorens een hogere waarde vast te stellen. Per gevel dient een gecumuleerde geluidsbelasting te worden berekend voor de totale geluidsbelasting waar de gevel aan blootgesteld wordt. Daarbij kan in Wassenaar gedacht worden aan de volgende situaties:

- Gevel blootgesteld aan twee verkeerswegen;
- Gevel blootgesteld aan wegverkeer én industrielawaai.

Bij cumulatie wordt het gecumuleerde geluidniveau berekend volgens het Reken- en Meetvoorschrift geluidhinder 2006, bijlage 3, hoofdstuk 2.

4.4 Compensatie

Mogelijke compenserende maatregelen kunnen worden getroffen op twee fronten, namelijk:
1. akoestische compensatie;
2. milieugerelateerde (niet-akoestische) compensatie.

Compenserende factoren kunnen de hinder doen afnemen, immers niet alleen decibellen op de gevel bepalen of iemand geluidhinder ondervindt.

1. Akoestische compensatie

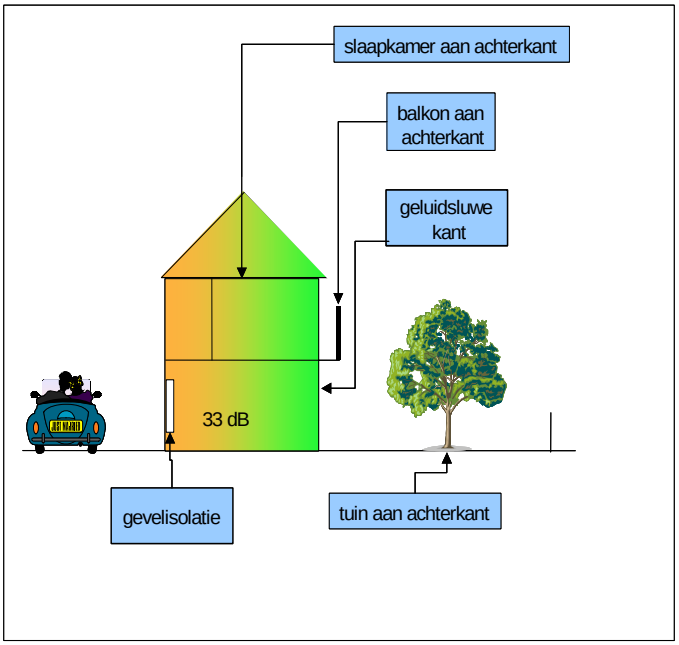
Bij een hoge geluidbelasting wordt als *voorwaarde* gesteld dat die gecompenseerd wordt door factoren die ook in de akoestische sfeer liggen. Uit de aanvraag moet duidelijk blijken welke compenserende maatregelen getroffen worden. Gedacht kan worden aan de volgende zaken:

- Een geluidluwe gevel;
- Een buitengebied (een tuin of balkon) aan de geluidluwe zijde van het woning;
- Aangepaste indeling van de woning;
- Gemeenschappelijke binnentuin.

2. Milieugerelateerde compensatie

Naast de akoestische compensatie zijn er ook milieugerelateerde compenserende factoren die als positief element kunnen worden gezien in een omgeving. Deze factoren worden meegenomen in de beoordeling maar zijn niet vereist. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Veel groen;
- Aanwezigheid van een park;
- Een goed openbaar vervoer.

5 UITVOERING VERZOEK HOGERE WAARDE

Voor het vaststellen van hogere waarden gaat gemeente Wassenaar uit van behoud van de procedure zoals in dit hoofdstuk beschreven. De uitgangspunten voor het hogere waarde beleid worden toegelicht in hoofdstuk 3.

5.1 Start hogere waarde procedure

Een hogere waarde procedure kan worden gestart indien op basis van akoestisch onderzoek[7] is aangetoond dat de geluidsbelasting niet verlaagd kan worden tot de voorkeurswaarde door:

1. Een efficiënte ruimtelijke ordening met betrekking van het aspect geluid;
2. Het treffen van bronmaatregelen;
3. Het treffen van overdrachtsmaatregelen.

Voorkeursvolgorde

En eventuele toepasbare maatregelen ernstige bezwaren hebben van:
stedenbouwkundige;
verkeerskundige;
vervoerskundige;
landschappelijke;
of financiële aard.

In Bijlage 3 wordt dit proces schematisch weergegeven.

Bij het opstellen en beoordelen van dit onderzoek worden de aspecten uit de checklist uit bijlage 4 meegenomen. Het gaat dan om informatie die van belang is bij de beoordeling van het verzoek.

5.2 Begeleidende informatie verzoek hogere waarde

In het Besluit geluidhinder, artikel 5.4, is aangegeven uit welke informatie een hogere waarde verzoek ten minste dient te bestaan.
Een checklist voor benodigde informatie bij de aanvraag van de hogere waarde is bijgevoegd in bijlage 4.

5.3 Eisen bij de verlening van een hogere waarde

5.3.1 Aanvullende eisen hogere waarde bestaande bebouwing

Bestaande woningen kunnen tengevolge de aanleg van een nieuwe (spoor)weg of een reconstructie van een (spoor)weg een hoge(re) geluidbelasting krijgen. Daarbij gelden de volgende aanvullende eisen:

[7] De voorwaarden waar een dergelijk akoestisch onderzoek aan moet voldoen staan vermeld in Bijlage 1 van de Meet- en reken- en meetvoorschrift 2006.

1] Geluidluwe gevel
Bij een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde dient de woning ten minste één gevel met een lager (luw) geluidniveau te hebben. Het geluidsniveau op deze luwe gevel is niet hoger dan de voorkeursgrenswaarde voor elk van te onderscheiden geluidbronnen. (Zie schema Bijlage 5)

5.3.2 Aanvullende eisen hoger waarde vervangende nieuwbouw

Voor vervangende nieuwbouw gelden de volgende aanvullende eisen (Bijlage 5):

1] Geluidluwe gevel
Bij een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde maar lager dan de voorkeursgrenswaarde + 5dB dient de woning ten minste één gevel met een lager (luw) geluidniveau te hebben. Het geluidniveau op deze luwe gevel is niet hoger dan de voorkeursgrenswaarde voor elk van te onderscheiden geluidsbronnen.

2] Woningindeling
Bij een geluidsbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde + 5dB gelden de eisen onder 1], en de volgende aanvullende woningindelingseisen:
a] Verblijfsruimten moeten zoveel mogelijk aan de geluidsluwe zijde liggen.
b] Ten minste één slaapkamer moet aan de geluidsluwe zijde liggen.

Indien de vervangende nieuwbouw voldoet aan de voorwaarden in artikel 61 van de Wet Geluidhinder is het niet noodzakelijk de hogere waarde procedure te doorlopen.

5.3.3 Aanvullende eisen hogere waarde nieuwbouw

Voor nieuwbouw gelden de volgende aanvullende eisen (Bijlage 5):

1] Geluidluwe gevel
Bij een geluidbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde dient de woning ten minste één gevel met een lager (luw) geluidsniveau te hebben. Het geluidsniveau op deze luwe gevel is niet hoger dan de voorkeursgrenswaarde voor elk van te onderscheiden geluidsbronnen.

2] Woningindeling
Bij een geluidsbelasting hoger dan de voorkeursgrenswaarde gelden de eisen onder 1], en de volgende aanvullende woningindelingseisen:
a] Verblijfsruimten moeten zoveel mogelijk aan de geluidsluwe zijde liggen.
b] Het merendeel van de slaapkamers moet aan de geluidsluwe zijde liggen (voor woningen met één of twee slaapkamers geldt een ondergrens van één slaapkamer aan de geluidsluwe zijde).

5.4 Aanvullende eisen in bijzondere gevallen

In enkele situaties worden nog aanvullende eisen gesteld:

1] In geval van een buitenruimte, dient deze zich niet aan de hoogst belaste zijde te bevinden. Indien dit wel het geval is dan, kan een serre of een afsluitbaar balkon worden overwogen.
2] In geval van een school of een dient het merendeel van de klaslokalen zich aan de geluidluwe zijde te bevinden.

3] In geval van een ziekenhuis een verpleeghuis of een ander gezondheidszorggebouw, volgens de definitie van de Wet geluidhinder, dient het merendeel van de geluidgevoelige ruimten zich aan een geluidluwe zijde te bevinden.
4] Indien akoestische compensatie (paragraaf 4.4) niet mogelijk blijkt, kan gebruik worden gemaakt van niet akoestische compensatie. Het maatregelpakket, inclusief de niet akoestische compensatie, staat ter beoordeling van het college van burgemeester en wethouders.

5.5 Beoordeling cumulatie

Bij de beoordeling van de gecumuleerde geluidbelasting wordt de hogere waarde geaccepteerd indien het maximum van de ten hoogste toegestane geluidbelastingen niet wordt overschreden. Daarbij worden de geluidsbelastingen tengevolge van verschillende bronnen omgerekend naar wegverkeerslawaai met cumulatieregels volgens het Reken en Meetvoorschrift 2006[8]. De gecumuleerde waarde wordt vervolgens getoetst aan de grenswaarden voor wegverkeerslawaai.
Bij de beoordeling van de cumulatie dient tevens te worden vastgesteld of er sprake is van (eventueel gecumuleerde) geluidbelastingen op meerdere gevels van dezelfde woning. In geval meerdere gevels een geluidbelasting boven de voorkeursgrenswaarde hebben, is situatie ter beoordeling van het college van burgemeester en wethouders.

5.6 Toets doelmatigheid

Ten einde de voorkeur voor bronmaatregelen te concretiseren wordt een factor 1 gehanteerd in de vergelijking van bronmaatregelen ten opzichte van maatregelen bij de ontvanger. Bij de berekening van de kosteneffectiviteit betekent dit, dat wanneer de kosten van de bronmaatregel lager liggen of gelijk zijn aan maatregelen bij de ontvanger er gekozen wordt voor bronmaatregelen.
Bij de toetsing van de doelmatigheid van bronmaatregelen wordt een normbedrag gehanteerd per dB reductie en per woning. De kosten voor de bronmaatregel worden getoetst aan de som van de reducties in deciBel per woning vermenigvuldigd met het normbedrag. Het normbedrag wordt door het college van B&W vastgesteld.

5.7 Registratie van hogere waarden

Het definitieve besluit hogere grenswaarden wordt 6 weken ter visie gelegd. Na deze termijn wordt een kopie van het besluit met de kadastrale perceelsgegevens naar het kadaster gestuurd met het verzoek dit op te nemen in hun bestanden.

5.8 Handhaving van hogere waarden

De handhaving van de hogere waarde procedure zal op de volgende momenten zijn geborgd:

- De vaststelling van de hoge waarde wordt getoetst bij de verlening van de bouwvergunningen die in het kader van de Woningwet door de gemeente dienen te worden gepubliceerd. Daarbij wordt nagegaan of de hogere waarde inderdaad is vastgesteld.
- De controle van de akoestische maatregelen, die volgen uit de hogere waarde, wordt uitgevoerd door middel van toetsing op de uitvoering van de bouwvergunning.

[8] Rekenmethode cumulatieve geluidsbelasting, Reken- en meetvoorschrift bijlage i hoofdstuk 2. Uitgave 2006.

6 COLOFON

Opdrachtgever	:	Gemeente Wassenaar
Project	:	Geluidbeleid
Dossier	:	A6654-02-001
Omvang rapport	:	19 pagina's
Auteur	:	Cees Riksen
Bijdrage	:	
Interne controle	:	Naam en paraaf
Projectleider	:	Ramon Nieborg
Projectmanager	:	Paul de Vos
Datum	:	30 januari 2009
Naam/Paraaf	:	

DHV B.V.
Ruimte en Mobiliteit
Laan 1914 nr. 35
3818 EX Amersfoort
Postbus 1132
3800 BC Amersfoort
T (033) 468 20 00
F (033) 468 28 01
E info@dhv.nl
www.dhv.nl

BIJLAGE 1

Begrippenlijst

In aanvulling op artikel 1 van de Wet geluidhinder [4] en artikel 1.1 van het Besluit geluidhinder [5] wordt in deze nota verstaan onder:

Bronmaatregel: Een maatregel aan de bron die een geluidreductie oplevert.

Cumulatie: Het optreden van geluid van meerdere bronnen.

(Geluid)bron: Een gezoneerde weg, spoorweg of industrieterrein.

Geluidluwe zijde: De zijde van een gebouw met de laagste geluidbelasting. Deze geluidbelasting mag per bron niet hoger zijn dan de ten hoogste toelaatbare geluidbelasting.

HW: Afkorting voor hogere waarde.

HW procedure: De procedure die kan leiden tot een besluit hogere waarde.

HW besluit: De door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde hogere waarde.

Indelingseis: Aanvullende eisen aan de indeling van een woning en de situering van de tot de woning behorende buitenruimte(n) voor zover bestemd is/zijn als verblijfsruimte(n).

Ontvanger: De positie (in plaats en hoogte) waarvoor de geluidbelasting wordt bepaald of beoordeeld.

Voorkeurwaarde: De ten hoogste toelaatbare geluidbelasting vanwege een gezoneerde weg, spoorweg of industrieterrein zoals vastgelegd in de Wet geluidhinder.

Verblijfsruimte: ruimte voor het verblijven van mensen, dan wel een ruimte waarin de voor een gebruiksfunctie kenmerkende activiteiten plaatsvinden.

Buitenruimte: een buitenruimte is een niet-besloten ruimte voor het in de buitenlucht verrichten van voor het wonen kenmerkende activiteiten.

BIJLAGE 2

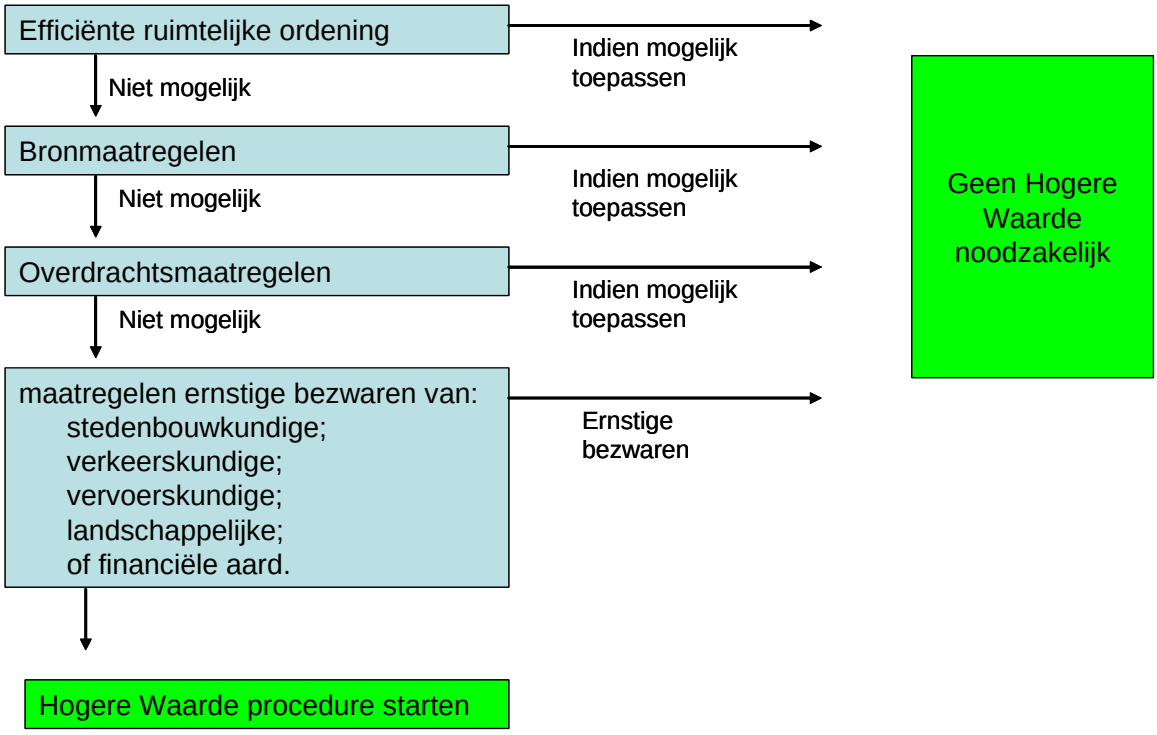
Grenswaarden

Grenswaarden wegverkeerslawaai

situatie	**Artikel Wet geluidhinder**	**Voorkeurs-grenswaarde**	**Uiterste grenswaarde**	**hoogst toelaatbaar binnen niveau**
Bestaande weg				
Nieuwe woning - binnenstedelijk - binnenstedelijk autoweg en autosnelweg - buitenstedelijk	Art. 82 en art. 83, lid 1 en lid 2	48 dB	63 dB 53 dB 53 dB	33 dB
Nieuw te bouwen agrarische woning	Art. 82 en art. 83, lid 4	48 dB	58 dB	33 dB
Vervangende nieuwbouw - in stedelijk gebied, - langs een auto(snel)weg - buiten bebouwde kom	Art. 82 en art. 83, lid 5 Art. 82 en art. 83, lid 6 Art. 82 en art. 83, lid 7	48 dB 48 dB 48 dB	68 dB 63 dB 58 dB	33 dB

BIJLAGE 3

Start Hogere Waardeprocedure

BIJLAGE 4

Checklist verzoek hogere waarde

In het Besluit geluidhinder, artikel 5.4, is aangegeven uit welke informatie een hogere waarde verzoek ten minste dient te bestaan, namelijk:

1. de verzochte hogere waarde,
2. de redenen die aan het verzoek ten grondslag liggen,
3. de resultaten van het akoestisch onderzoek,
4. een verklaring dat maatregelen zullen worden getroffen om aan de grenswaarde voor het geluidsniveau binnen de geluidsgevoelige bestemming te voldoen,
5. een kaart met bijbehorende verklaring met daarop aangegeven de geluidzone (huidig én gewijzigd) en de ligging van de geluidsgevoelige bestemmingen,
6. het bevoegd gezag kan van de verzoeker nadere toelichting, tekeningen en kaarten verlangen, indien hij deze noodzakelijk acht voor de beoordeling van het verzoek.

Indien de geluidsgevoelige bestemming gelegen is in meerdere zones van (verschillende) geluidbronnen is inzicht noodzakelijk in de cumulatieve geluidbelasting, zoals berekend overeenkomstig de rekenmethode zoals opgenomen in Bijlage I van het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006.

Tevens dient bij de aanvraag de informatie te worden geleverd:

1. Vermelding nieuwe of reconstructie van de infrastructuur;
2. Vermelding nieuwbouw of vervangende nieuwbouw;
3. Aantal woningen.

BIJLAGE 5

Schema aanvullende eisen igv wegverkeer

Grenswaarde wegverkeer				Aanvullende eisen		
Situatie	Voorkeursgrenswaarde	Ten hoogste		Eén gevel van de woning is geluidluw	Verblijfruimte zo veel mogelijk aan de geluidluwe	Ten minste één slaapkamer aan geluidluwe zijde
Bestaande bebouwing	48 dB	53-63 (afhankelijk van de situatie)		X		
Vervangende nieuwbouw	48 dB	68 dB	< 53 dB	X		
			> 53 dB	X	X	X
Nieuwbouw	48 dB	53-63 (afhankelijk van de situatie)		X	X	X